

DİN EĞİTİMİNDE KAVRAM ÖĞRETİMİ

Saadettin ÖZDEMİR*

Özet:

Öğrenme, insan hayatının başlangıcından sonuna kadar devam eder. Öyle ki hayatın tüm aşamalarında elde edilen davranışların tamamı bir tür öğrenme neticesindedir. İnsan, hayatındaki olumlu ve olumsuz davranışların çoğu öğrenmeyle elde edilir. Gerek zihinsel bilgi, gerekse bedensel davranışların tamamı, öğrenme faaliyetinden ayrı düşünülemez. Eğitimciler, öğrenmeyle ilgili davranışları üç grupta incelemektedirler. Bunlar; Bilişsel, psiko-motor, ve duyuşsal özelliklerdir. Bilişsel öğrenmenin bir çeşidini oluşturan Kavram öğrenme de eğitim ve öğretimde önemli bir basamaktır. Din eğitiminde kavram öğretiminin önemi ise, dinin özüne uygun bir şekilde öğrenilmesi açısından son derece önemlidir. Çünkü konuların doğru anlaşılmasında ve doğru öğretilmesinde kavramların herkes tarafından kabul edilebilir ortak anlamlarının olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Din Öğretimi, Kavram, Kavram Öğretimi

Abstract

Learning goes on from the beginning of human life. Every behaviour obtained at all stages of life results from learning. Most of positive and negative behaviours in human life are obtained by learning. Both mental knowledge and all physical behaviours cannot be considered independent of learning activity. Educationalists study behaviours relative to learning under three groups, that is, cognitive, psychomotor and affective properties. To learn Concept, a type of cognitive learning, is an important step in education and teaching too. The importance of teaching Concept in the education of religion is quite important so that religion can be learned properly. Concepts need to have common meanings acceptable to everyone for the topics to be understood and taught properly.

Key Words: Religious education, Education of religion, Concept
Concept Learning

Giriş

Öğrenme, insan hayatının başlangıcından sonuna kadar devam eder. Öyle ki hayatın tüm aşamalarında elde edilen davranışların tamamı bir tür öğrenme neticesindedir. İnsan, hayatındaki olumlu ve olumsuz davranışların

* Yrd. Doç. Dr., SDÜ İlahiyat Fakültesi, Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

çoğu öğrenmeyle elde edilir. Gerek zihinsel bilgi, gerekse bedensel davranışların tamamı, öğrenme faaliyetinden ayrı düşünülemez.

Öğrenme, bireyin zihinsel süreçleriyle ilgili bir olgu olarak kabul edilmekle birlikte, kişinin öğrenmesini dolaylı olarak etkileyen bir takım dış etkenler de vardır. Öğrenmeyi etkileyen dış etkenlerden bazıları; Devlet ve bölge değişkenleri, okul dışı değişkenler, okulla ilgili değişkenler, öğrenciyle ilgili değişkenler, programla ve uygulamayla ilgili değişkenler, sınıf içi öğretim ve hava gibi değişkenler olarak saymak mümkündür.¹

Bilgilerin Öğrenilmesi

Eğitimciler, öğrenmeyle ilgili davranışları üç grupta incelemektedirler. Bunlar; Bilişsel, psiko-motor, ve duyuşsal özelliklerdir. Bilişsel öğrenmeler daha ziyade semboller kullanılarak meydana gelen öğrenmeleri içermektedir. İnsanlar sembolleri, çevreleriyle olan iletişimlerinde ve hayatlarının her safhasında yoğun bir şekilde kullanmaktadırlar. Öncelikle zihinsel faaliyetlerin ön plana çıktığı bilişsel öğrenmeler, okullardaki eğitim öğretimin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.² Bir diğer öğrenme ürünü olan Psiko-motor öğrenmeler ise, duyu organları, zihin ve kasların birlikte çalışması sonucu öğrenilen davranışlardır. Yürüme, konuşma, basketbol oynama, müzik aleti çalma gibi davranışlar psiko-motor öğrenmeye örnek olarak verilebilir.³ Duyuşsal özellikler ise, duygularla ilgili olan öğrenmelerdir. Bu öğrenme türü "duyuşsal ürün" olarak kabul edilir. Duyuşsal özellikler genellikle klasik ve edimsel koşullanma yoluyla öğrenilir.⁴

Bilişsel Öğrenmeler

Bilişsel öğrenmeler, öğrenilen bilgilerin özellikleri ve öğrenme sürecine göre dört grupta incelenmektedir. Bunlar; sözel bilgiler, kavram öğrenme, ilke öğretimi ve problem çözme ve yaratıcı düşünme şeklinde tasnif edilmektedir. Bunlardan kavram öğrenme, bilişsel öğrenmenin temelini oluşturmaktadır.

Kavram Öğrenme

Kavram; benzer nesnelere, insanları, olayları, fikirleri, süreçleri gruplamada kullanılan bir semboldür.⁵ veya zihnin varlıkları ve olayları kavramasına ya da bilmesine aracı olan düşünce veya mantıkî yapıdır.⁶

¹ Benjamin S. Bloom, İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, Çev: Durmuş Ali Özçelik, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1979, s.1-16; Ziya Selçuk, Eğitim Psikolojisi, Atlas Kitabevi, 4. baskı, byy., ts., s. 88,89.

² Münire Erden-Yasemin Akman, Eğitim Psikolojisi, Arkadaş yay.,Ankara 1995, s.195,196.

³ Nureddin Fidan, Eğitim Psikolojisi Okulda Öğrenme ve Öğretme, Alkım yayınevi, Ankara (tarihsiz), s.201;Erden-Akman, Eğitim Psikolojisi, s.223.

⁴ Erden-Akman, Eğitim Psikolojisi, s.230.

⁵ Nuray Senemoğlu, Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Ertem yayıncılık, Ankara 1997, s.513; Doğan Cüceloğlu, İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, 2. Baskı, İstanbul 1991, s.215.

⁶ Doğan Aksan, Her Yönüyle Dil, c.III, TDK yayını 439 Ankara 1995, s. 474

Kavramla ilgili diğer bir tanım ise; zihinde bir olay, bir nitelik ve nicelik konusunda oluşan imge⁷ şeklindedir.

Kavramlar, iletişimde kullanılan anlam ve sembollerdir. İletişimin sağlıklı olabilmesi için, bilgiyi alıcı ve verici konumundaki her iki kesimin, iletişimde kullanılan sembolere yüklenen manalar konusunda ortak noktada bir araya gelmeleri gerekir. Eğitimciler ders anlatırken bunu sürekli göz önünde bulundurmalı, kavramların öğrenciler tarafından doğru algılanıp algılanmadığı sürekli test edilmelidir. Öğretmen bunu yapmadığı zaman, öğrencilerin anlamama nedeni konusunda yanılığa düşebilir.⁸

Kavramlar, algılama ve anlamada düşünce sürecini en ekonomik düzeye indirir. Kavramlar olmasaydı, dünyadaki olanları, olacakları ve bilimin ortaya koydukları birer birer öğrenilmek zorunda olurdu. Kavramlar birey için son derece karmaşık olma ihtimali olan dünyayı, ayrıntıları, anlaşılır hale getirir.⁹ Zihinsel gelişim süreci içerisinde önce somut kavramlar, daha sonra ise soyut kavramlar öğrenilir. Direkt olarak soyut kavramların öğrenilmesine geçilemez.

İnsanlar hayatlarında sayısız olay, düşünce, ve objelerle karşılaşmaktadır. Bütün bunları anlayabilmek ve anlatabilmek için bir gruplamaya gidilmesi zorunludur. Gruplamalar yapıldıktan sonra birtakım hususların anlaşılması kolaylaşacak ve kişiler arası iletişimdeki problemler büyük oranda azalacaktır.¹⁰

Kavramların öğrenilmesiyle bir taraftan içinde yaşanan dünyada temelde anlaşamama nedenleri arasında olan kavram kargaşası ortadan kalkacak, karışıklıklar azalacak, diğer taraftan karşılaşılan yeni kavram örnekleri, önceden öğrenilen grupların içinde değerlendirilmeye tabi tutularak, ortak paydada anlaşma zemini oluşacaktır.

Kişinin yeni karşılaştığı olayları, konuları ve fikirleri anlayabilmesi için önce o dili anlaması gerekir.Şayet aktarılan bilgiler bütünüyle doğru olarak anlaşılırsa, o zaman gerçek bir iletişim sağlanmış olur. Yoksa sağlıklı bir iletişimden söz edilemez. Kelimeler, kavramlar ve deyimler verici veya alıcının kullandığı ortak anlam ve işaretlerdir. Öğretmen zaman zaman kavram ve deyimlerin öğrenciler tarafından doğru anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmelidir. Anlaşılmama ihtimali olan kavram ve deyimlerle ilgili fazlaca örnek verilmeli, tekrar yaptırılarak konuların daha iyi anlaşılması sağlanmalıdır.¹¹

Günlük yaşantımızda kavramların pek çok faydası vardır. Bunlar arasında; Sayısız obje, fikir ve olayları gruplara ayırarak kategorize etmesi,

⁷ Ruşen Alaylıoğlu, Ferhan Oğuzkan, Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü, İnkılâp ve Aka Kitabevi, İstanbul 1976, s.161.

⁸ Beyza Bilgin, Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi, Yeni Çizgi Yayınları, Ankara 1995, s. 54,55.

⁹ Cüceloğlu, İnsan ve Davranışı, s.216.

¹⁰ Habil Şentürk, Eğitim Psikolojisi, Fakülte Kitabevi, Isparta 1997, s.103.

¹¹ Mualla Selçuk, Çocuğun Eğitiminde Dinî Motifler, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1990, s.164-167.

insanlar arasındaki iletişimi kolaylaştırması, bilgileri sistematik olarak tasnif etmesi, göreceli olarak kişiye bilgi sağlaması gibi katkıları sayabiliriz.¹²

Kavram öğretiminde izlenmesi gereken üç aşama söz konusudur: a. Kavramların esas olan özelliklerinin ortaya konulması, b. Kavramı kapsayan ve kapsamayan hususların belirlenmesi, c. Öğrenilen bilgilerin doğru ve yanlış olduğunun kişiye bildirilmesi (geri bildirim), gibi aşamalar. İşte bu aşamalar kavram öğretiminde verimliliği artıracak hususlar arasında yer almaktadır.

Eğitmcilerin, kavram öğretimine geçmeden önce neyi, nasıl ve ne şekilde öğreteceğiyle ilgili detaylı bir analiz yapması gerekir. Gerekli olan analiz yapıldıktan sonra, nasıl bir yol izleneceği belirlenirse, kavram öğretiminde verimlilik artacaktır. Eğitim-öğretimde kavramların oluşması için önce, somut kavramlar öğretilmeli, kavramların sınırı, çerçevesi, örnek olanlar ve olmayanları belirlenmeli, sonra soyut kavramların öğretimine geçilmelidir.

Sunuş ve buluş yoluyla öğretim, kavram öğretiminde esas olan yaklaşımlardır. Sunuş yoluyla öğretimde; kuraldan örneğe doğru bir öğretim yapılmaktadır. Önce öğreten kişi tarafından kavramın tanımı yapılır. Kavramla ilgili tüm alt bilgiler verilir. Daha sonra ise örnekler verilerek konunun ayrıntılı olarak anlatılmasına geçilir. Buluş yoluyla öğretimde ise, önce örnekler verilir. Örnek olmayanlar anlatılır. Daha sonra kavramın tanımına ulaşılır.¹³

Eğitim öğretim faaliyetleri geçmişte olduğu gibi, gelecekte de önemini daima koruyacaktır. Her nerede olursa olsun eğitimciler “en verimli eğitim nasıl yapılmalı?” sorusuna cevap bulmak için sürekli çalışacaklardır. Bunu yapabilmek için de öncekilerden yararlanma ve yenilerini ortaya koyma süreci hızlı bir şekilde işlemelidir. Plansız bir şekilde yapılan eğitim-öğretimin, bir faaliyet olmaktan öte geçemeyeceği, herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Genel eğitimde olduğu gibi, din eğitimi yaparken de, metotlu hareket etme, toplam kalite açısından her zaman önemlidir. Çünkü insanı eğitirken, insanın önemli bir boyutunu oluşturan dinî yönünü ihmal etmek mümkün değildir. İşte ihmal edilmeyecek olan bu eğitimi yaparken metotlu hareket etme ve metotlardan yararlanma vazgeçilemeyecek hususlar arasında yer almaktadır.

Din Eğitiminde Kavram Öğretimi

Din eğitimcileri, eğitimin hangi kademesinde olursa olsun, her an pekçok somut ve soyut kavramlarla karşılaşmaktadırlar. Benzer fikir ve konuların öğretiminde zaman zaman kavramlar birbiriyle karışabilir. İşte ortaya çıkan kavram kargaşasının giderilmesi için kavramların sınırlarının ve çerçevesinin iyi oturtulması gerekir. Böylece toplumda en çok tartışma konusu olan dinî kavramların, dinin özüne uygun bir şekilde anlaşılmasına zemin hazırlanabilir.

¹² Ramazan Arı-Ömer Üre-Hasan Yılmaz, Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, Makro Yayınları, Konya ts., s.135; Erden-Akman, Eğitim Psikolojisi, s.203.

¹³ Fidan, Fidan, Eğitim Psikolojisi Okulda Öğrenme ve Öğretme s.193; Senemoğlu, Gelişim ve Öğrenme, s.519; Nurullah Altaş, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretimi, Nobel yayıncılık, Ankara 2001, s. 64-67; Şentürk, Eğitim Psikolojisi, s. 98,99.

Herhangi bir dilde kullanılan dinî ve ahlâkî terimler, o dilde belirli bir kategoriye sistemleştirirler. Burada terim için tanımlayıcı nitelik bulmak önemlidir. Çünkü, bu nitelikler sayesinde çok sayıda birbirinden farklı şahıs, olay ve kavram bir sınıflamaya tabi tutulurlar. Ortak bir isim verilmesi kolaylaşır. Dolayısıyla ortak paydada anlaşma, anlaşılma ve dinî kavramların doğru anlaşılması sağlanır.¹⁴

Dinî içerikli kavramların herkesçe kabul edilen ortak anlamlarının bulunmasıyla, göreceli bir anlayışın ortadan kalkması sağlanacaktır. Çünkü ortak kavram geliştirilmediği zaman, her kavrama kişilerin anlayışına göre bir anlam yüklemesi söz konusu olur ki, bu da özelde dinin, genelde ise ortak payda da anlaşamamanın temel nedenlerinden birisidir.

Din eğitimi yapan kişiler dinî metinlerdeki kavram ve deyimleri dinleyicilerin anlayabileceği günlük dille açıklamayı ihmal etmemelidirler. Mesela, yetişkin bir kişinin mevlit dinlerken “Her işi âsân eder Allah ana” ifadesi geçtiğinde biz “Allah’a ana” diyoruz diye endişeye kapılması yanlış anlaşılardan ileri gelen bir durumdur. Kullanımın eski bir söyleyiş biçiminden kaynaklandığı anlaşılınca, endişeye kapılan kişinin tereddütleri giderilmiş ve problem çözüme kavuşmuştur.¹⁵

Din eğitiminde, kavram öğretiminin desteğini almadan ayet ve hadislerin doğru bir şekilde anlaşılması mümkün değildir. Çünkü kavram öğretimiyle, konuların sınırlama ve sınıflama problemi büyük oranda çözüme kavuşacaktır. Allah, ahlâk, sevap, sadaka, merhamet, cennet, iyilik, günah, azap, cehalet, küfür ve daha pek çok kavrama yüklenen anlamlar, iyi bir şekilde analiz ve sentez edildiği zaman aralarındaki farklar ve benzerlikler kolaylıkla tespit edilmiş olacaktır.¹⁶

Kavram öğretiminde iki temel yaklaşım olan sunuş ve buluş yoluyla öğretim, din eğitiminde de şartlara göre kullanılacak yöntemler arasındadır. Bu iki yöntem din eğitiminde de mutlaka kullanılmalıdır. Diğer taraftan dinî içerikli kavramların genelde gözlenebilir özellikleri olmaması nedeniyle, bu kavramlar ancak soyut düzeyde öğretilirler.

Din eğitiminde kavramların iyi öğretilmesi için başlangıçta öğrenilecek kavramın analizinin de yapılması gerekir. Kavram analizi yapılmadan, kavram öğretiminin başarı oranı azalacaktır. Onun için biz burada kavram analizinin pratiğiyle ilgili örnekler vererek din eğitiminde kavram öğretiminin nasıl yapılacağı hususuna açıklık getirmeye çalışacağız. Kavram analiziyle ilgili örnekler:

Örnek1:

Kavram adı: Sadaka

¹⁴ Toshihiko Izutsu, Kur'an'da Dinî ve Ahlâkî Kavramlar, Türkçesi: Selâhattin Ayaz, Pınar yayınları, İstanbul ts., s.33.

¹⁵ Bilgin, Din Eğitimi, s.55.

¹⁶ Izutsu, Kur'an'da Dinî ve Ahlâkî Kavramlar, s.46-70.

Tanımı : İhtiyaç sahiplerine, bir karşılık beklemeden yapılan her türlü maddî ve manevî yardım.

Örnekler:İhtiyaç sahibi bir kişiye para yardımı, hastalara, yolda kalmışlara, kimsesizlere yardım etme, yolda başkasına zarar verecek bir maddeyi ortadan kaldırma, yetim ve öksüzün başını okşama.

Örnek olmayanlar:Ödünç veya borç para verme, namaz kılma, zekat verme.

Kritik özellikler: 1.İkinci bir şahsın yararlanması.

2. İhtiyaç sahibi bir kişiye yardım yapılması.

3. Yardımın, karşılık beklenilmeden yapılmış olması.

Örnek 2:

Kavram adı: Sevgi

Tanımı :İnsanı büyük özverilere götüren bağlılık, yakın

ilgi.¹⁷

Örnekleri : Allah sevgisi, insan sevgisi, hayvan ve bitki sevgisi, tüm varlıkların sevilmesi.

Örnek olmayanlar: Allah'ı inkâr, kendine ve insanlara kötülük yapma, doğayı tahrip etme, eşyayı hor kullanma.

Kritik Özellikleri: Allah'ın sevilmesi

İnsanların sevilmesi

Tüm varlıkların sevilmesi

Sevginin sadece söz ile olmaması

Sevginin davranışa dönüşmesi

Sevginin yakınlaşma nedeni olması

İnsanların davranışlarına yön veren temel

duygulardan biri olması

Sevginin, sevilen kişilerce de hissedilmesi

Din eğitiminde soyut kavramların öğretiminde yapılması gereken zihinsel işlemler iki ana grupta toplanmaktadır. Bunlar; sunuş yoluyla öğretim (tümdengelim metoduyla) ve buluş yoluyla öğretim (tümevarım metoduyla) dir. Kavram analiziyle ilgili genel olarak vermiş olduğumuz yukarıdaki iki örnekten sonra şimdi de din eğitiminde kavram öğretiminin kullanılmasıyla ilgili örnekler üzerinde durmaya çalışalım.

Din Eğitiminde kavram öğretiminin kullanılmasıyla ilgili bir **Örnek**:

¹⁷ R. Alaylıoğlu- A. F. Oğuzkan, Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü, s. 279.

Kavram Adı: Allah

Allah'ı bilme

Allah'ın sıfatlarını, anlamlarını öğrenerek söyleme.

Allah'ın yarattıkları üzerinde düşünme, yaratılanlardan yaratıcıya doğru bir bağ oluşturma.

Allah'ı diğer ilah olarak vasıflandırılanlardan ayırma

Materyal: Kur'an-Kerim, Hz. Peygamberin hadisleri, bilim adamlarının yorumları, kişinin kendi yorumları.

İşleyiş: Öğrencilere Allah denilince neler hatırladıkları, Allah'ın varlığı ve sıfatlarıyla ilgili neler bildikleri, ilah kavramından neler anladıkları, diğer dinlerdeki ilah anlayışlarıyla ilgili bilgilerinin olup olmadığı sorulur. Öğrencilerin gelişim dönemleri de dikkate alınarak konuyla ilgili bilgiler verilir.

Sunuş Yoluyla Öğretim:

Tahtaya ilah kavramı yazılır ve açıklanır. Kavramın sınırları belirlenerek tanımlaması yapılır. İslâm'a göre Allah kavramına yüklenen anlama açıklık getirilir.

Allah'ın sıfatlarının tek tek ne anlama geldiği açıklanır. Detaylı bilgi verilir.

Allah'ın ilah olarak vasıflandırılan diğer varlıklardan farkı ortaya konmaya çalışılır.

Öğrencilerden Allah'la ilgili bilgileri, sesli düşünmeleri istenir. Doğru olanlar pekiştirilir. Yanlışlıklar varsa düzeltme yapılır.

Buluş Yoluyla Öğretim:

Allah'ın sıfatlarıyla ilgili bilgiler anlatılır. Allah'la ilgili bilgiler öğrencilere sorulur. Alınan cevaplardan uygun olanlar varsa onaylanır. Yanlış olanlar düzeltilir.

Farklı inanç sistemlerindeki ilah anlayışları anlatılarak, İslâm'daki Allah inancından farklı olan noktalar ortaya konur.

Öğrencilerden Allah'la ilgili doğru bilgileri ortaya koymaları istenir.

Öğrenciler Allah'la ilgili bilgileri tekrarlarlar, doğru olanlar pekiştirilir. Yanlışlar ise düzeltilir.

Kavram öğretimiyle ilgili yukarıda vermiş olduğumuz örneklerden hareketle, diğer soyut kavramları verilen örneklerle kıyaslayarak, önce kavram analizine, daha sonra da kavram öğretimi yoluna gidilebilir.

Kavram öğretiminde, uyulması gereken birtakım aşamalar söz konusudur. Bu aşamalar diğer metotlarda olduğu gibi sunuş ve buluş yoluyla öğretim için de geçerlidir. Konuların öğretiminde izlenecek yöntemler, öğretilecek materyalin doğru bir şekilde anlatılması ve anlaşılmasında son derece önemlidir. Çünkü doğru seçim, eğitim-öğretim faaliyetlerini de olumlu

yönde etkilemektedir.¹⁸ Ayrıca din eğitiminde herhangi bir kavramın öğretiminde, kavramın örnek olanları ve olmayanlarını vermeden sadece sözel bilgi olarak kavramı öğretmek, öğrencinin anlamadan ezberlemesine sebep olur.¹⁹

Kavram öğretiminden yararlanarak anlatılacak olan konu, muhteva, sınırlar, vb hususlar önceden öğrenciye bildirilmelidir. Öğrencinin o konuyla ilgili bilgileri, detaylı olmasa bile ana hatlarıyla gözden geçirmesi, yani ön hazırlık yapması sağlanmalıdır. Diğer bir husus ise, önceden işleneceği bildirilen konu, geniş bir konu olabilir. Konu ve muhtevanın sınırlarını çizmek önemlidir. Çünkü sınırları belirlenmediği zaman, öğrenci yapılan işten bir anlam çıkaramayacaktır. Onun için örneklerin seçiminde, nelerin örnek olup olmayacağı tespit edilmeli. Öğrencinin bedensel, zihinsel, bilişsel ve ahlâkî gelişim düzeyi hangi seviyede olduğu belirlenmelidir. Bu ve benzeri sorulara verilecek cevaplar sonucu, seçilecek olan yöntemde, isabetli davranılmış olacaktır.²⁰

Din eğitiminde özellikle dinin doğru, özüne uygun bir şekilde anlaşılmasında kavram öğretiminin önemi iyi bilinmelidir. Öğretilecek olan kavram, önce analiz edilmeli ve muhatapın kavramla ilgili neleri ne kadar bildiği ve kavramla ilgili ne kadarını bilmesi gerektiği ortaya konulmalıdır. Daha sonra kavram öğretiminde izlenen yöntemlerden olan sunuş ve buluş yoluyla öğretimden birisi seçilmelidir. Konunun özelliği, öğrencilerin durumu gibi öğretim şartlarının oluşup oluşmadığı kontrol edilmeli, aksaklıklar giderildikten sonra öğretim faaliyetine başlanmalıdır. Metotlu ve kurallara uygun bir şekilde yapılacak olan din eğitimi sonucu, sağlıklı bir din anlayışına sahip insanların sayısı da çoğalacak, dolayısıyla toplum da sağlıklı bir din anlayışına kavuşacaktır.

¹⁸ Erden-Akman, Eğitim Psikolojisi, s.209

¹⁹ Senemoğlu, Gelişim Öğrenme ve Öğretim, s.520.

²⁰ Erden-Akman, Eğitim Psikolojisi, s.209; Senemoğlu, Gelişim Öğrenme ve Öğretim, s.520.